Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Miejsce na identyfikację szkoły

ARKUSZ PRÓBNEJ MATURY Z OPERONEM GEOGRAFIA

POZIOM ROZSZERZONY

LISTOPAD 2012

Czas pracy: 150 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron (zadania 1.–34.) oraz **barwną mapę**. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **60 punktów**.

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

Arkusz opracowany przez Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON.
Kopiowanie w całości lub we fragmentach bez zgody wydawcy zabronione. Wydawca zezwala na kopiowanie zadań przez dyrektorów szkół biorących udział w programie Próbna Matura z OPERONEM.

Zadania 1.–10. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy, przedstawiającej fragment Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Zadanie 1. (*1 pkt*)

Na podstawie mapy rozpoznaj i zapisz typ wsi Kol. Zawada (pole C5).

.....

Zadanie 2. (*1 pkt*)

Podaj dwa niebezpieczeństwa, na jakie jest narażony pieszy turysta ze strony innych turystów w okolicy Pabianic (pola B1–C1).

1. .....

2. .....

Zadanie 3. (*2 pkt*)

Wymień trzy różnice w zagospodarowaniu turystycznym obszarów przedstawionych na polach B1 i B7.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 4. (*1 pkt*)

Żarki zajmują powierzchnię 25,68 km^2. Oblicz, jaką powierzchnię zajmuje to miasto na załączonej mapie. Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

Zadanie 5. (*2 pkt*)

Oblicz wysokość górowania Słońca, jeżeli turysta w dniu 22 czerwca będzie je obserwować na drodze 793 u podnóża Diabelskich Mostów (pole D3). Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 6. (*2 pkt*)

Która godzina według czasu miejscowego będzie w przedszkolu w Żarkach, jeżeli zegar słoneczny w Greenwich w Londynie wskazuje południe? Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

Zadanie 7. (*1 pkt*)

Wyjaśnij pochodzenie licznych skałek i jaskiń występujących na obszarze przedstawionym na mapie.

.....

.....

Zadanie 8. (*1 pkt*)

Oblicz wysokość względną szczytu Kadzielnia (pole C1) w porównaniu do Leśniczówki Osada Bogdaniec (pole C2). Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

Zadanie 9. (*1 pkt*)

Zapisz nazwę ery geologicznej, w której zostały utworzone skałki na przedstawionym obszarze Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Era: .....

Zadanie 10. (*2 pkt*)

Na pokazanym na mapie obszarze znajdują się ślady kultury judaistycznej.
Podkreśl dwie nazwy miejscowości, w których na mapie można rozpoznać obiekty związane z religią judaistyczną. Wybór uzasadnij, podając nazwy tych obiektów.

Janów, Siedlec, Żarki, Złoty Potok

Uzasadnienie: .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 11. (*2 pkt*)

Określ prawdziwość podanych zdań. Zapisz P (prawda), jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F (fałsz), jeśli zdanie jest fałszywe.

a) Aphelium to punkt na orbicie planety położony najdalej od Słońca. .....
b) Pluton jest zaliczany do planet karłowatych. .....
c) Średni promień Ziemi wynosi 6357 km. .....
d) Merkury posiada największą liczbę naturalnych satelitów. .....
e) Ziemia wykonuje ruch obrotowy z zachodu na wschód i ruch obiegowy, przeciwny do ruchu wskazówek zegara. .....

Zadanie 12. (*2 pkt*)

Uporządkuj wydarzenia związane z dziejami geologicznymi Polski od najstarszego do najmłodszego. Zapisz numery odpowiadające tym procesom.

najstarsze najmłodsze

1. powstanie wydm nadmorskich
2. początek zlodowacenia północnopolskiego
3. powstanie trzonu krystalicznego platformy wschodnioeuropejskiej
4. powstanie złóż siarki w okolicach Tarnobrzega
5. powstanie Sudetów

Zadanie 13. (*2 pkt*)

Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy dopisz do każdej nazwy surowca okres geologiczny, z którego pochodzi.

prekambr, karbon, perm, jura, czwartorzęd, neogen

a) sól kamienna w okolicach Kłodawy
.....

b) węgiel kamienny w okolicach Lublina
.....

c) węgiel brunatny w okolicach Bełchatowa
.....

d) ruda żelaza w okolicach Suwałk
.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 14. (*1 pkt*)

Oblicz temperaturę we wnętrzu Ziemi na głębokości 1450 m, jeżeli na powierzchni średnia temperatura powietrza to 7,5°C, a stopień geotermiczny tego obszaru wynosi 83 m/°C.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

Zadanie 15. (*2 pkt*)

Rozpoznaj typy klimatu na podstawie wykresów klimatycznych. Wpisz numery wykresów do tabeli.

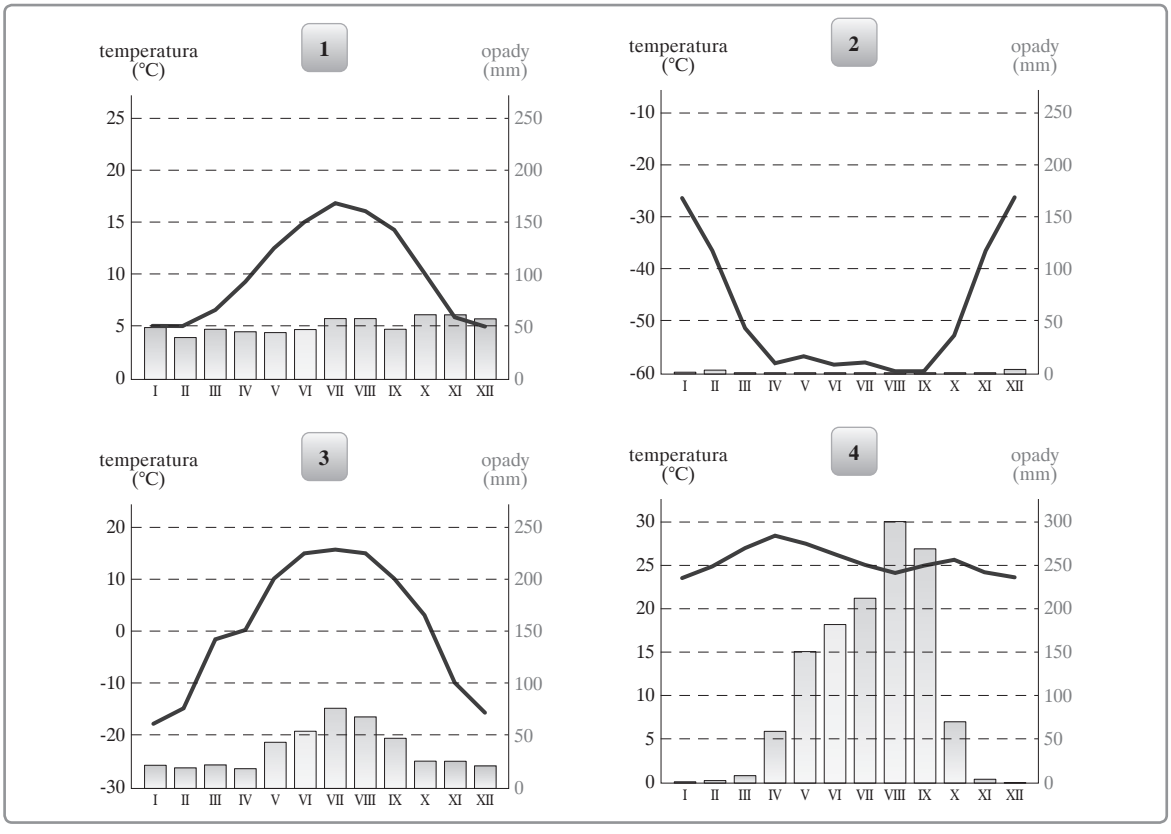

	Klimat	Numer wykresu
a)	umiarkowany ciepły morski	
b)	podrównikowy wilgotny	
c)	okołobiegunowy polarny	
d)	umiarkowany chłodny kontynentalny	

Zadanie 16. (*2 pkt*)

Do podanych w tabeli typów klimatu dopasuj po jednej nazwie obszaru występowania. Wykorzystaj poniższe nazwy.

Półwysep Iberyjski, Nigeria, Sycylia, biegun południowy, Irlandia, Syberia Środkowo-Wschodnia

	Klimat	Nazwa obszaru występowania
a)	okołobiegunowy polarny	
b)	podrównikowy wilgotny	
c)	umiarkowany ciepły morski	
d)	umiarkowany chłodny kontynentalny	

Zadanie 17. (*2 pkt*)

Mapa przedstawia zasięgi zlodowaceń w Polsce.

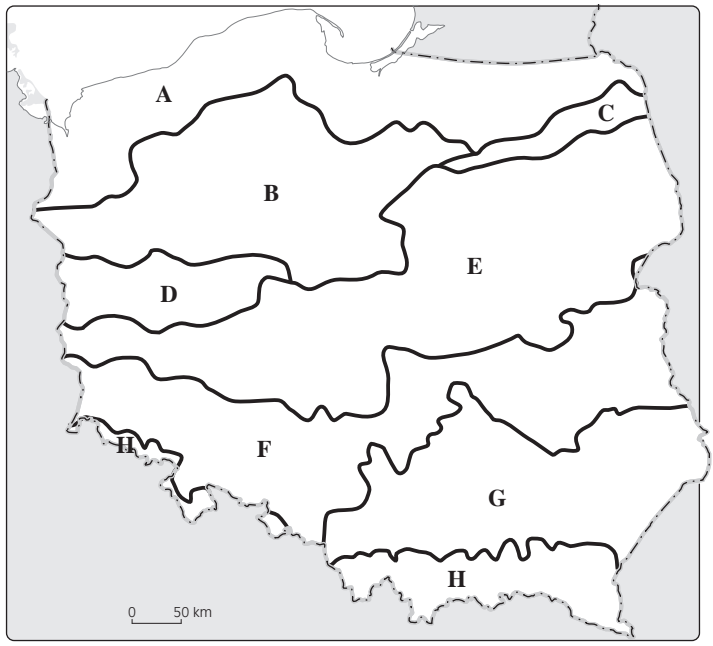

Podkreśl zdania fałszywe.

a) Zlodowaceniem północnopolskim objęte były tylko obszary zaznaczone literami: A, B, C.

b) Zlodowacenia południowopolskie nie wkroczyły na obszar H.

c) Zlodowacenia środkowopolskie objęły swoim zasięgiem tylko obszary F, G, H.

d) Zlodowacenia środkowopolskie nie wkroczyły na obszar F.

Zadanie 18. (*2 pkt*)

Wymień trzy warunki, które muszą być spełnione, aby powstał lodowiec górski.

1. .....

2. .....

3. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 19. (*2 pkt*)

Ilustracje przedstawiają profile glebowe.

a) Rozpoznaj przedstawione profile gleb. Podpisz każdy, wykorzystując podane nazwy.

czarnoziem, mada, gleba brunatna, gleba bielicowa, rędzina, czarna ziemia

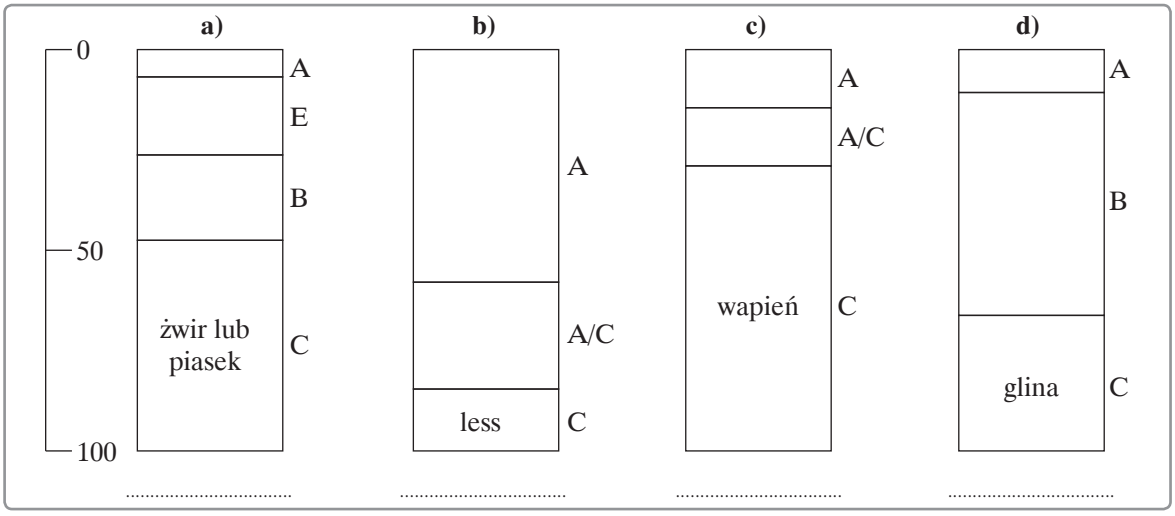

....

b) Podaj nazwy przedstawionych poziomów glebowych oznaczanych na profilach literami A, B, C i E.

A – .....

B – .....

C – .....

E – .....

Zadanie 20. (*2 pkt*)

Wykres przedstawia liczbę kobiet na 100 mężczyzn w 2010 r.

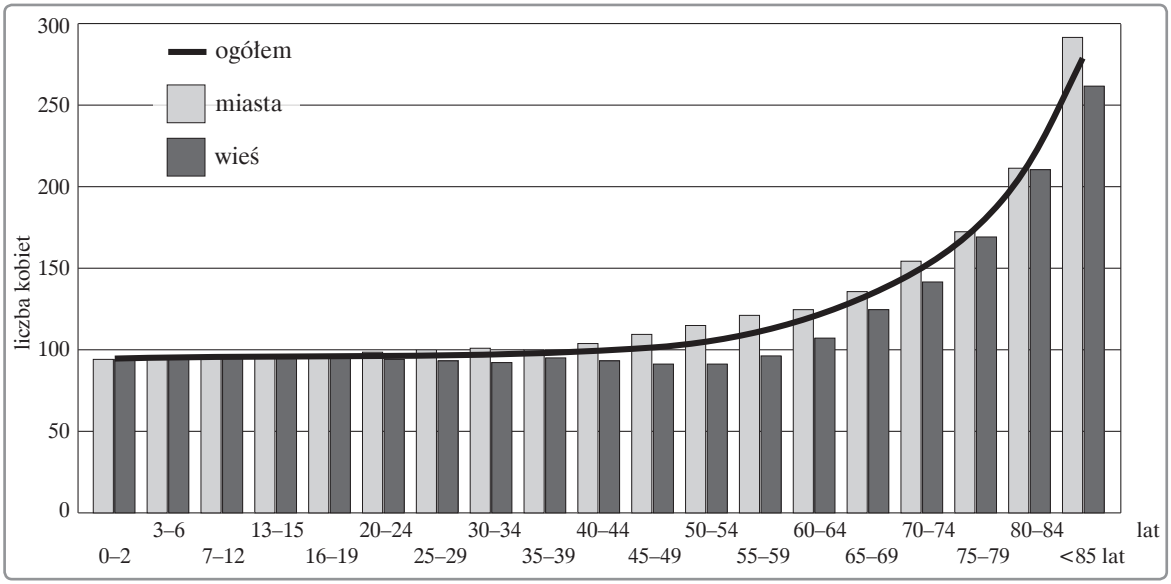

Źródło: *Mały Rocznik Statystyczny* GUS, 2011.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Porównaj wielkości wskaźnika feminizacji w miastach i na wsiach w grupach wiekowych od 40 do 59 lat. Podaj trzy przyczyny, które spowodowały jego zróżnicowanie.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 21. (*2 pkt*)

Spośród wymienionych poniżej języków wypisz po dwa przykłady według podanej klasyfikacji.

angielski, sanskryt, polski, łaciński, hiszpański, wolapik, esperanto, węgierski, niemiecki

Języki oficjalne ONZ: ..... , ...

Języki martwe: ..... , ...

Języki sztuczne: ..... , ...

Zadanie 22. (*2 pkt*)

Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy podaj trzy przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Ameryce Północnej.

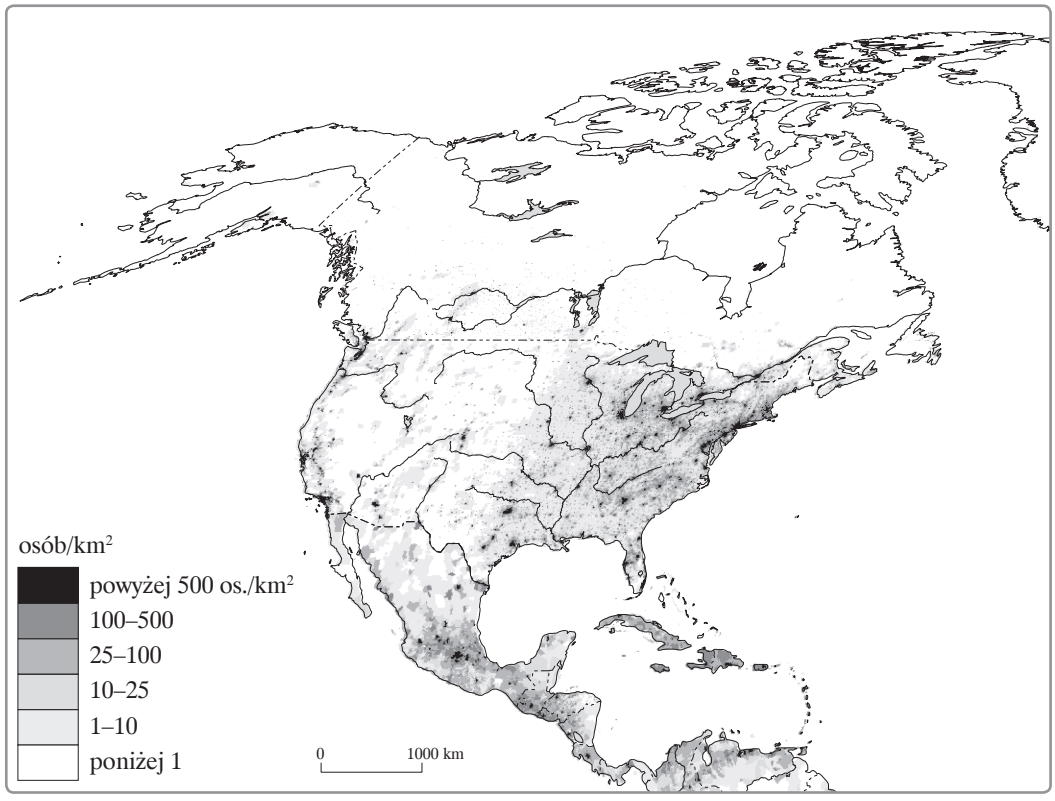

1. .....

2. .....

3. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 23. (*2 pkt*)

Wymień dwa argumenty o charakterze społecznym przeciwko życiu w mieście.

1. .....

2. .....

Zadanie 24. (*1 pkt*)

Na podstawie wykresu wskaż zależność między wielkością gospodarstw a ich udziałem w zasiewach roślin przemysłowych.

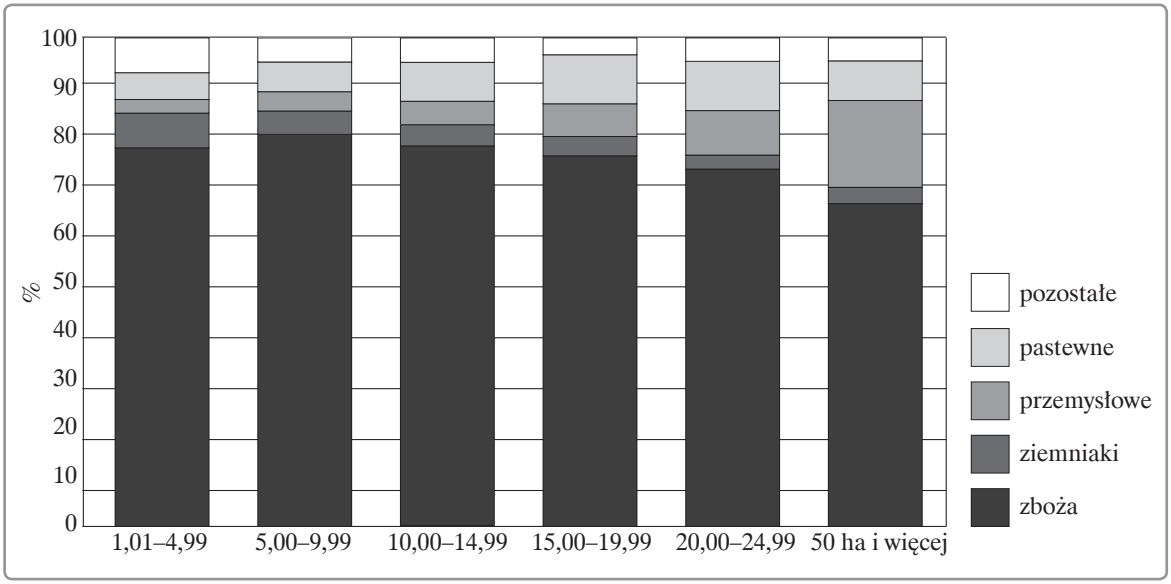

Źródło: *Mały Rocznik Statystyczny* GUS, 2011.

.....

.....

Zadanie 25. (*2 pkt*)

Podaj trzy przyczyny mające wpływ na wielkość plonów ziemniaków we wschodnich województwach Polski.

Źródło: *Mały Rocznik Statystyczny* GUS, 2012.

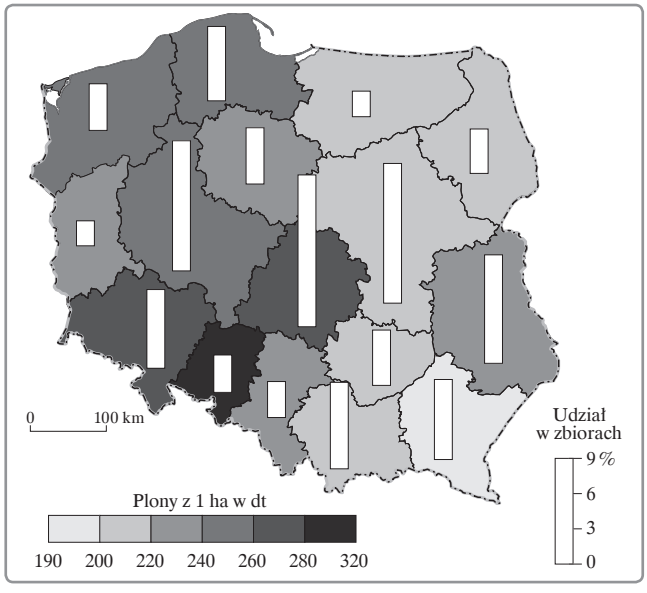

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 26. (*2 pkt*)

Wskaż trzy cele, dla których stosuje się rolnictwo ekologiczne.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 27. (*2 pkt*)

Mapa przedstawia planowane lokalizacje elektrowni atomowych w Polsce.

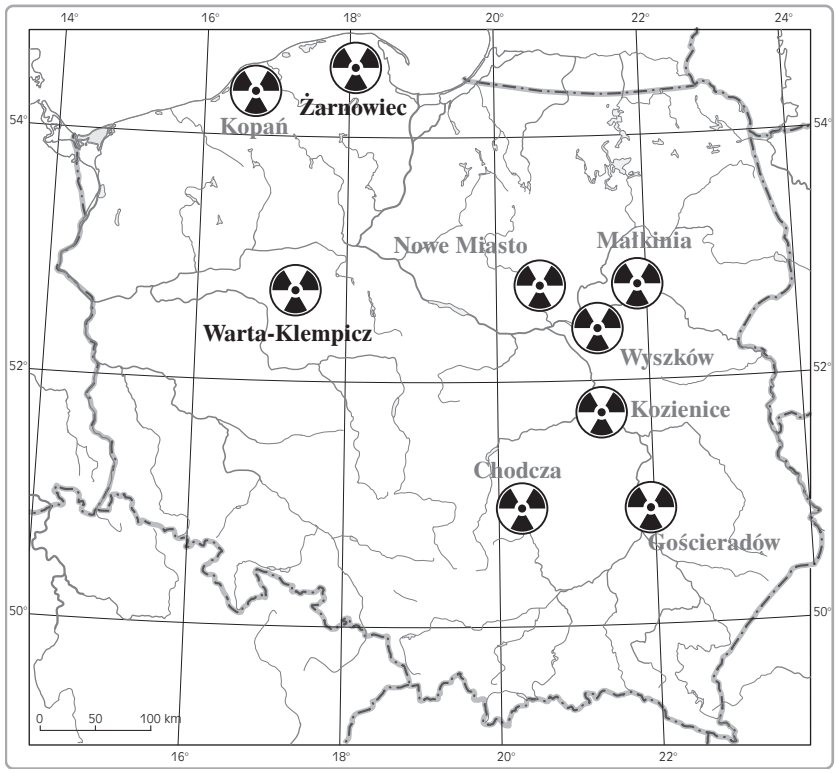

Źródło: http://bi.gazeta.pl/im/4/7286/m7286744.gif.

Uzasadnij lokalizację elektrowni atomowej Warta w Klempiczu jako jednej z najbardziej prawdopodobnych inwestycji. Podaj po dwa argumenty przyrodnicze i gospodarcze.

a) argumenty przyrodnicze:

1. .....

2. .....

b) argumenty gospodarcze:

1. .....

2. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Informacja do zadań 28. i 29.
W sobotę 9 lipca 2011 na mapie świata pojawiło się oficjalnie nowe, 193-cie państwo – Republika Południowego Sudanu. (…) W ten oto sposób Południowy Sudan dołączył do grona najbiedniejszych państw na globie, a jego władze z prezydentem Salva Kiirem na czele będą musiały stawić czoła szeregowi problemów natury politycznej, gospodarczej i społecznej. (…) Kluczowe dla przyszłości Chartumu i Dżuby będą negocjacje w sprawie podziału zysków z wydobycia ropy naftowej, podstawowego źródła dochodu dla budżetu kiedyś jednolitego Sudanu, a teraz obu niezależnych państw. Zasoby znajdują się na południu, ale to północ dysponuje infrastrukturą przesyłową, przez co oba kraje są od siebie uzależnione. Kolejnym drażliwym elementem wzajemnych stosunków pozostaje przebieg granicy. W ramach przejściowych ustaleń uzgodniono utworzenie 20-kilometrowej zdemilitaryzowanej strefy buforowej, ale porozumienie to nie zostało jeszcze implementowane. Niepewny jest również los regionu Abyei, do którego prawa rości sobie zarówno północ, jak i południe. Północ może też obawiać się wpływu przykładu Sudanu Południowego na inne regiony kraju. Od lat dochodzi do starć pomiędzy wojskiem rządowym a rebeliantami w bogatym w złoża ropy Kordofanie Południowym, który również domaga się niezależności. Powstańcy z Kordofanu wspierali Dżubę w jej niepodległościowych dążeniach i walczyli u boku oddziałów Ludowej Armii Wyzwolenia Sudanu (SPLA) w trakcie wojny domowej. (…) Poza fundamentalną kwestią bezpieczeństwa nowego państwa, Sudan Południowy borykać będzie się także z brakiem infrastruktury, odpowiednich struktur administracyjnych, wykształconej kadry urzędniczej, jak również podstawowych środków umożliwiających zaspokojenie potrzeb ludności, jak woda pitna czy żywność. Od października 2010 r. do Sudanu Południowego powróciło ponad 300 tys. wysiedleńców z północy, a po formalnym powołaniu państwa spodziewany jest kolejny napływ dawnych uchodźców.

Katarzyna Wiatr, 12.07.2011, Na podstawie: mg.co.za, allafrica.com, lemonde.fr
Źródło: http://www.psz.pl/tekst-38611/Poludniowy-Sudan-narodziny-nowego-panstwa.

Zadanie 28. (*2 pkt*)

Tekst dotyczący Republiki Południowego Sudanu dzieli problemy związane z jej powstaniem na trzy grupy. Podaj po jednym przykładzie do każdej z nich.

Problem społeczny: .....

Problem gospodarczy: .....

Problem polityczny: .....

Zadanie 29. (*2 pkt*)

Na podstawie tekstu źródłowego zaproponuj trzy działania, które mogłyby podjąć kraje wysoko rozwinięte w celu poprawy warunków życia w Sudanie Południowym.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 30. (*2 pkt*)

Wymień trzy działania, które zapobiegają zmianom antropogenicznym w pedosferze.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 31. (*2 pkt*)

Uzasadnij, dlaczego Europa jest kontynentem o największym udziale w ruchu turystycznym. Podaj trzy argumenty.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 32. (*2 pkt*)

Zapisz nazwy państw, w których znajdują się przedstawione na zdjęciach obiekty.

1. ..... 2. .....

3. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 33. (*2 pkt*)

Na podstawie map elektoralnych wykonaj polecenia.

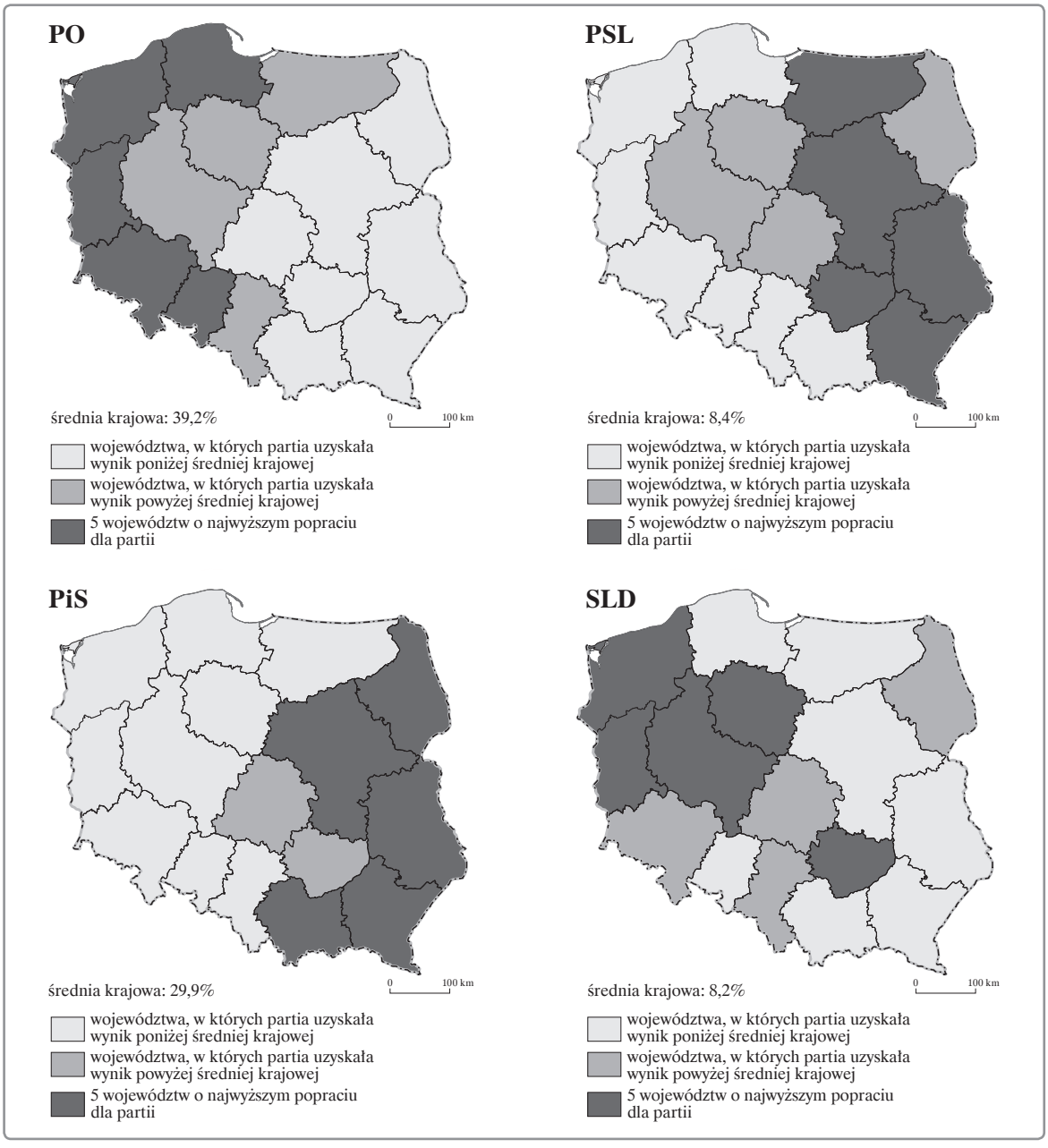

a) Podaj nazwy województw, w których PSL uzyskało najwyższe poparcie wyborców.

.....

.....

b) Podaj nazwy województw, w których zarówno PO, jak i SLD uzyskały najwyższe poparcie wyborców.

.....

.....

Zadanie 34. (*2 pkt*)

Zapisz na mapie w odpowiednich miejscach nazwy krajów, które przystąpiły do Unii Europejskiej po 2004 r.

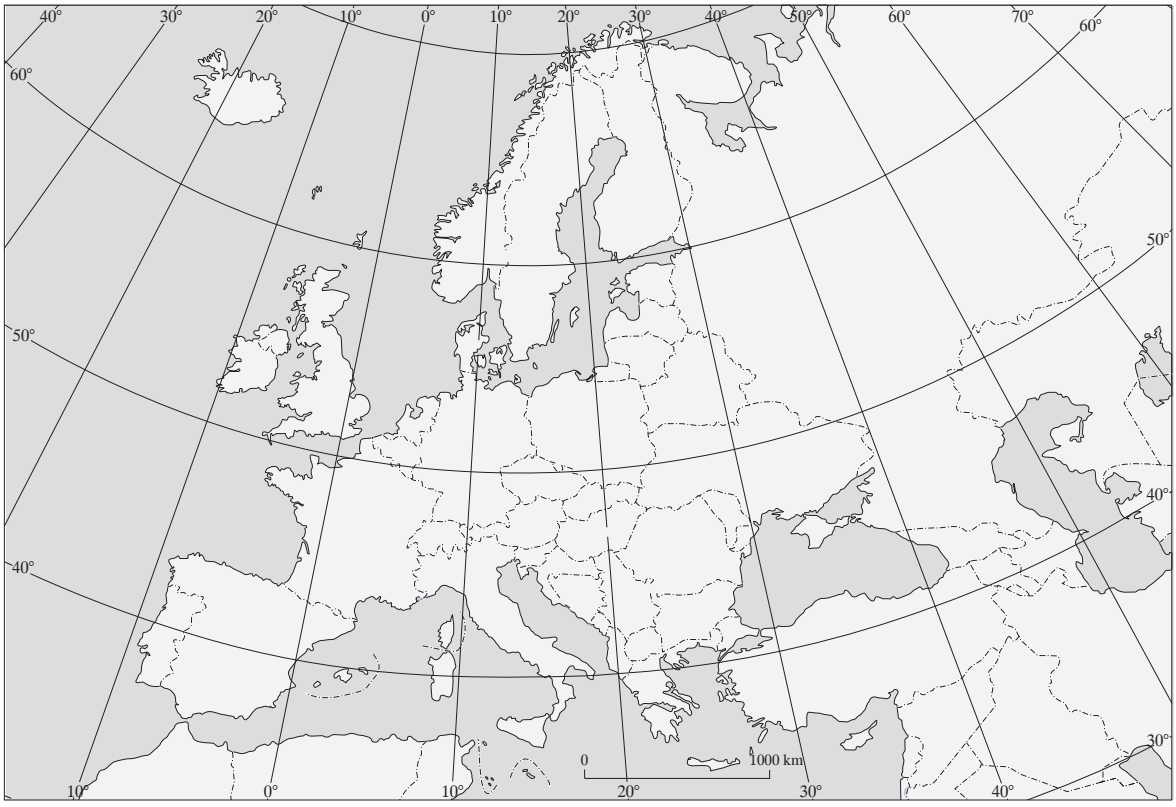

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl
Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl